

'AISCHYLOS' - DE PERZEN

Eenakter

door

ERIK JAN TILLEMA

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: '**AISCHYLOS**' - **DE PERZEN** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **ERIK JAN TILLEMA** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **10** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Chorus – groep wijze mannen die commentaar lever op de gebeurtenissen

Xerxes – de machtige Perzische koning die belust is op macht, maar dan ziet hij hoe kwetsbaar hijzelf kan zijn

Officier 1 – trouwe, zelfverzekerde raadgever van Xerxes

Officier 2 – trouwe, zelfverzekerde raadgever van Xerxes

Officier 3 – trouwe raadgever van Xerxes, die wel realistisch blijft

Atossa – de moeder van Xerxes, die inziet hoe erg al het geweld is dat haar zoon uitlokt

Slavin – een oudere en beetje domme slavin van Atossa

Dareios – de oude, overleden koning van de Perzen. Zo machtig als hij was tijdens zijn leven, zo machteloos is hij na als een geest

Schim van Metallus – de geest van een officier uit Xerxes' leger, die tot in de eeuwigheid trouw blijft aan zijn koning

3 schimmen van soldaten – drie gestorven Perzische soldaten die Xerxes kwellen

Bijrollen:

Bode 1

Bode 2

Bode 3

1^e KOORLIED:

Chorus: Wat is het toch met de mens? Wordt zij gedreven door oorlog en geweld? Is elk mens geobsedeerd door de felrode kleur van het bloed? Want waar men ook kijkt, overal is de agressie. Oorlogen, rellen, ruzies... En samen met de obsessie voor geweld, bezit de mens de drang naar macht. De macht over anderen, de macht over een land, wie wil dat niet? Maar zijn deze obsessies verzadigbaar? Want wanneer houdt het geweld op en stoppen de veroveringen? Hoelang nog naar een wereld zonder geweld? Die zal zeker niet morgen zijn. het geweld is nog volop in de wereld, in Europa, hier in Griekenland... De machtigste polis van dit land is Athene, de welbekende stad. De trotse stad die gesticht is voor de godin van de oorlog: Pallas Athena. En van oorlog houden de Atheners. Zij hebben hun macht over Griekenland weten uit te breiden en zijn geworden tot een machtig imperium. En gelijktijdig ontstond in het oosten nog een machtige staat. Een staat die zich uitstrekt van de oneindige vlaktes van het Indische schiereiland tot de vruchtbare grond rondom de Nijl. Dat is het wereldrijk van koning Xerxes, de almachtige heerser van de Perzen. En zoals het gaat in de geschiedenis, elke keer weer, leiden twee machtige staten naast elkaar tot oorlog. Er was geen ontkomen meer aan! Met het grootste leger dat de wereld ooit heeft geteld, trok koning Xerxes op naar het Atheense land. Het reusachtige leger bestond uit tientallen nationaliteiten, afkomstig uit alle landen dat het grote Perzische rijk omvat. En stuk voor stuk waren deze tienduizenden soldaten goed bewapend en goed getraind. Wat kon het Atheense leger, gesteund door andere Griekse polis, hier nog tegen beginnen? Voor Xerxes stond het al vast: ook dit machtige rijk zou hij onderwerpen en als overwinnaar zou hij door hun straten en over hun pleinen rijden. Zijn dromen zag hij verwezenlijkt worden. Het Griekse leger, hoe dapper ook, kon geen stand houden, werd telkens teruggedreven en uiteindelijk trok het zich helemaal terug. Het gaf het vruchtbare Griekse land prijs aan de vijand. Ook de machtige stad Athene werd verlaten en ingenomen door het godenleger der Perzen. Maar geen trotse Athener kon aanzien hoe vreemde legioenen door hun straten marcheerden en hoe de prachtigste bouwwerken werden vernietigd of prooi werden voor helse vuren. De Griekse legers namen een besluit. Nog één keer zouden zij met al hun macht ten strijde trekken. Een allesbeslissende aanval. Een overwinning zou hen verlossen van de Perzen, een nederlaag zou hen maken tot slaven. Het werd niet uitgevochten op land, maar op de woeste zee. Altijd al had de Atheense vloot bekend

gestaan om zijn kracht en zijn roemrijke overwinningen. Maar wat voor partij kon hij staan tegen de omvangrijke vloot van koning Xerxes? De voorbereidingen van de zeeslag werden getroffen en zelfs de Perzische koning trok naar het Atheense land, om aanwezig te zijn bij dit beslissende gevecht. Op een hoge heuvel van het Griekse land overziet hij de zee, en de komende zeeslag...

EERSTE AKTE

Koning Xerxes staat, omringd door drie officieren en enkele bodes op het toneel en tuurt naar voren.

Xerxes: Daar is hun vloot!

Officier 1: Inderdaad Sire, de Atheense vloot is verschenen. Hoe dapper de Grieken ook zijn, wat kunnen ze beginnen tegen de talrijke vloot van onze dappere Perzen?

Officier 2: En hoe willen zij een overwinning hopen, wanneer zij vechten tegen ons leger, dat beschermt wordt door talloze goden. De Perzen worden behouden van verliezen.

Xerxes: Niet snel meer en de zeeslag zal beginnen. Het gekraak van de houten schepen die zich zullen manoeuvreren door de ruige zee. Het gezwoeg van de slaven die roeien. Het geschreeuw van de soldaten die enteren.

Officier 1: Het geschreeuw van de Grieken om genade.

Officier 3: Prijs de overwinning niet, voordat die er is.

Officier 2: De goden geven ons zekerheid.

Officier 3: En de goden straffen hoogmoed.

Officier 2: Dit is geen hoogmoed. Dit is kennis van de stand van zaken. De goden zijn ons gunstig gestemd en onze vloot is in de meerderheid. Een overwinning is zeker.

Officier 3: Ik blijf voorzichtig.

Officier 1: Zolang je maar geen voorzichtige bevelen geeft. Alles in de aanval!

Officier 2: En de overwinning zal aan ons zijn.

Officier 1: Vanaf het begin van de invasie hebben wij geen grote verliezen geleden. Het Griekse leger hebben wij telkens weer verpletterend verslagen en teruggedreven. Nu bestaat hun strijdmacht uit gespaarde en beschadigde regimenten. Blijkbaar net genoeg om schepen van soldaten te voorzien. Maar geleerd van hun geschiedenis hebben zij niet. Het lot van hun legers op land zal ook hun legers op de zee treffen.

Officier 3: Een wild beest dat in de hoek gedreven wordt, beschikt soms over ongekende krachten.

Xerxes: Zwijg! Wij willen jouw praatjes, die jij beschouwt als wijze lessen, niet aanhoren. Hoe durf jij te twijfelen aan dit goddelijke leger. De soldaten zijn goed getraind en talrijk. Zij volden de bevelen op van geleerde officieren. En die officieren maken wijze beslissing omdat de goden hen dat influisteren. Op die manier is verlies voor ons niet mogelijk, want de goden hebben altijd gelijk.

Officier 3: Maar...

Xerxes: Zwijg! Die godlasterende praat wil ik niet horen. Ik zou je moeten straffen! Jij wekt de toorn van de goden op. Dus zwijg!

Officier 1: De Griekse schepen houden halt.

Officier 2: Inderdaad, zij blijven op veilige afstand liggen.

Officier 1: Wat zijn ze van plan?

Officier 2: Ze zijn ongetwijfeld bang. Welke man is niet bang om te sterven?

Xerxes: Tel ze! Tel de Griekse schepen. *(de officieren tellen in zichzelf de schepen)*

Officier 1: Ik tel er vijfendertig.

Officier 2: Ik ook. Dat zijn er niet veel.

Officier 1: Vijfendertig kleine oorlogsschepen. Ik zie geen enkel groot fregat. Alleen die paar kleine schepen. Wat voor kans maken zij tegen ruim honderdvijftig, zwaarbewapende Perzische fregatten.

Officier 2: Hoe dwaas zijn legeraanvoerders die hun soldaten dood laten vechten tegen een talrijker en sterker leger. Het is triest om te weten dat die vijfendertig schepen die we nu daar nog zien, straks op de zeebodem liggen. En dat alle Griekse opvarenden zullen verdrinken in de woeste zee. Ik mag dan wel hun vijand zijn, medelijden met hen heb ik wel. Ik ben menselijk.

Officier 1: Wanneer het bij medelijden blijft, is het goed. Zolang het maar niet verandert in genade. Genade mogen wij niet aan onze vijanden schenken.

Xerxes: Maar wat zijn de Grieken van plan? Dat ze daar op een veilige afstand blijven liggen. Zijn ze bang geworden? Zitten ze nu te beraadslagen en kunnen ze elk moment terugtrekken?

Officier 1: De lafaards!

Officier 2: Koning, zeg ons wat te doen. Laten wij de Grieken tijd hebben om te beraadslagen en terug te trekken, of sturen wij onze schepen op hen af en maken wij voorgoed een einde aan de Griekse macht?

Xerxes: Wanneer wij de schepen in beweging zetten, verbreken we de formaties. Dat maakt ons zwakker. Misschien proberen de Grieken dat uit te lokken, zodat ze ons kunnen raken in onze zwakte.

Officier 1: Onze best getrainde mannen zitten daar aan boord. Zij kunnen in zeer korte tijd de formatie verbreken, optrekken en dan weer dichte gelederen vormen. De vijand zal geen kans krijgen gebruik te maken van onze zwakte.

Officier 3: Vergeet niet dat hun schepen kleiner zijn en dus wendbaarder...

Xerxes: Hoe snel een hert ook is, in een gevecht zal hij nooit winnen van een leeuw.

Officier 1: Dus laat ons optrekken naar de vijand. Want wij mogen onder geen enkele voorwaarde de vijand laten ontkomen!

Officier 2: Want dan kan hij zich hergroeperen en nieuwe bondgenoten zoeken.

Officier 1: Zoals ik al had gezegd: wij moeten genadeloos toeslaan! De overwinning is aan ons, maar dan moeten we hem wel grijpen.

Xerxes: Jullie hebben gelijk! (*hij wenkt een bode*) Geef het sein voor de aanval, zoals wij het besproken hebben: snel en geordend. (*exit bode. De anderen blijven ingespannen turen*)

Officier 1: De zeeslag kan beginnen.

Officier 2: Onze schepen zetten zich in beweging.

Xerxes: De blauwe zee zal weldra rood kleuren.

Officier 1: Over deze dag zal nog veel gesproken worden. De dag dat het Oosten het Westen heeft verslagen.

Officier 2: Kijk, de Griekse schepen!

Xerxes: Wat is er met die schepen aan de hand? Ik heb dan wel de gestalte van een jonge man, maar de ogen van een grijsaard. Vaag zie ik in de verte de Griekse schepen, maar ze van elkaar onderscheiden kan ik niet. Dat bewijst maar weer dat de goden aan geen enkele van de mensen perfectie hebben geschonken. Een man met goede ogen heeft geen macht, en bij mij is het andersom.

Officier 1: Wij zijn uw ogen, koning.

Xerxes: Vertel mij dan, wat valt er te zien?

Officier 1: Ze keren, oh koning. De Griekse schepen keren zich!

Xerxes: Ze vluchten!

Officier 1: Ze waaieren uiteen over de zee, maar hebben blijkbaar geen haast. Hun schepen zijn zeer snel, en ze hadden al lang kunnen ontkomen. Maar in plaats daarvan liggen ze daar nu verspreid over de wijde, blauwe zee, terwijl onze schepen hen naderen en op hen inlopen.

Xerxes: Hoe varen onze schepen?

Officier 1: Onze schepen bewegen zich voort als één grote massa. Zij aan zij klieven zij door het water. De Griekse vloot heeft zich al overgegeven door verspreid over de zee te wachten op onze houten stormwal.

Xerxes: Hoever zijn onze schepen van hen verwijderd?

Officier 2: Niet ver, oh machtige koning. Hooguit tweehonderd meter. Het zal niet lang duren voordat onze grote vloot ze ingehaald hebben.

Officier 3: Maar wat zijn ze van plan? Als ze echt vluchten, waarom doen ze dat dan zo chaotisch en niet met volle snelheid. Het lijkt alsof ze wat van plan zijn.

Officier 1: Overschat hen niet, want welk leger kan ordelijk terugtrekken

bij het zien van zo'n grote, vijandige strijdmacht? De Grieken zijn in paniek geraakt. En uit paniek vloeit chaos voort.

Officier 2: Ze vluchten terug naar Athene, via de nauwe zee-engte.

Officier 1: Daar moeten we ze in kunnen halen.

Xerxes: De laffe Grieken! Ze verkiezen neergeschoten te worden op de vlucht boven de heldendood tijdens de aanval.

Officier 3: Wat gebeurt er nu?

Xerxes: Wat is er? Wat gebeurt er? Vertel het mij!

Officier 3: Onze schepen breken de formatie.

Xerxes: Wat? Waarom doen zij dat?

Officier 1: De zee-engte is te smal, mijn heer. In dichte gelederen kunnen onze brede schepen er niet varen. De formatie moet gebroken worden om de achtervolging voort te kunnen zetten.

Xerxes: En de Grieken? Wat doen de Grieken nu?

Officier 2: Koning... Koning...

Xerxes: Ik zie het niet! Vertel mij snel wat er gebeurd.

Officier 2: Ze keren. De Griekse schepen keren weer. Zij vluchten niet langer, maar varen nu recht op onze schepen af.

Officier 1: En de formatie van onze schepen is verbroken.

Xerxes: Wat gebeurt er nog meer? Blijf doorpraten!

Officier 3: Hier was ik bang voor, koning.

Officier 2: Hier was jij bang voor? Je moet de moed niet te snel opgeven. Nog steeds zijn onze schepen zwaarder bewapend dan die van hen.

Officier 3: Maar kijk naar het water. Zie de chaos.

Xerxes: Wat valt er te zien? Welke chaos?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto